

OBSAH

Předmluva 5

Obsah 7

Kapitola 1: JAZYK

1.1.1 Jazyk jako pojem a slovo 10

1.1.2 Jazyková znalost 14

1.1.3 Jazyk jako systém znaků 15

1.1.3.1 Znak 15

1.1.3.2 Vymezení pojmu systém pro jazyk 19

1.1.4 Co je význam? 21

1.2.1 Jazyk a komunikace 27

1.2.2 Vnímání (percepce) a porozumění 31

1.2.2.1 Percepce 32

1.2.2.2 Porozumění 33

1.3.1 Jazyk a psychika 35

1.3.2 Jazyk a myšlení 36

1.4.1 Ontogeneze jazyka 37

1.4.2 Fylogeneze jazyka 40

1.4.3 Jazyk a společnost 43

1.5 Jazyk přirozený a umělý (formální) 45

Kapitola 2: LINGVISTIKA

2.1 Lingvistika jako vědní disciplína 52

2.1.1 Vědecké principy v lingvistice 53

2.1.2 Obecná lingvistika 55

2.2 Pojmy model a teorie v lingvistice 57

2.3 Jazyk lingvistiky 62

2.3.1 Slovník jazyka lingvistiky 63

2.3.2 Standardní části lingvistických textů 65

2.3.3 Druhy lingvistických textů 67

Kapitola 3: STAVBA JAZYKA

3.0 Stavba jazyka 70

3.0.1 Výskyt a pozice 70

3.0.2 Paradigmatické a syntagmatické vztahy 76

3.0.3 Procedury vymezující paradigmatické a syntagmatické vztahy 81

3.1 Elementární neznakové jednotky (fonémy a hlásky) 91

3.1.1 Segmenty 92

3.1.2 Změny zvukových segmentů v řeči 96

3.1.3 Suprasegmentální jazykové jevy 101

3.1.4 Základní pojmy větné prozodie 104

3.2.1 Elementární znaky (morfémy) 106

3.2.2 Vzorce morfémů 115

3.2.3 Paradigmatické vztahy mezi morfémy 119

3.3.1 Složené znaky na úrovni slova 122

3.3.1.1 Slovo a slovní tvar 122

3.3.1.2 Vymezení slova 124

3.3.1.3 Slovo a pojem 128

3.3.1.4 Variace termínů slova 130

3.3.1.5 Typy slov z hlediska pojmenování objektů 131

3.3.1.6 Vztahy mezi signifikacemi lexémů 133

3.3.1.7 Nevlastní užití signifikace 136

3.3.2 Vzorce slov 138

3.3.3 Paradigmatika slov 148

3.4.1 Věta 155

3.4.1.1 Problémy určení věty 155

3.4.1.2 Komunikačně dispoziční charakter věty 157

3.4.1.3 Znakový charakter věty 157

3.4.1.4 Role jednotlivých částí věty 158

3.4.2 Větné vzorce 173

3.4.3 Paradigmatické vztahy mezi větami 189

3.5 Text 202

3.5.1 Zajištění souvislosti na základě reference výrazů 204

3.5.2 Zajištění souvislosti na základě spojovacích výrazů 207

- 3.5.3 Řečové akty 208
- 3.5.4 Aktuální členění 213

Kapitola 4: KATEGORIE

- Gramatické a přirozené kategorie 216
- 4.1 Původ pojmu kategorie 216
- 4.2 Pojem gramatických a přirozených kategorií 217
- 4.3 Deiktické kategorie 218
- 4.4 Číslo 220
- 4.5 Rod 221
- 4.6 Pád 224
- 4.7 Čas 226
- 4.8 Způsob/modalita 230
- 4.9 Vid a aspekt 232
- 4.10 Diateze – slovesný rod 235
- 4.11 Slovní druhy 237
- 4.12 Prázdné kategorie 239

Kapitola 5: POSTUPY A PŘÍSTUPY LINGVISTIKY

- 5.1 Pojetí základních oblastí jazyka 243
 - 5.1.1 Druhy gramatik 243
 - 5.1.2 Části gramatiky 245
 - 5.1.3 Druhy slovníků 247
 - 5.1.4 Druhy jazykových příruček 249
- 5.2 Lingvistické disciplíny 249
- 5.3 Některé směry lingvistiky XIX. a XX. stol. 252
- 5.4 Lingvistika marxisticky orientovaná 263

- Stručný přehled genealogické klasifikace jazyků 265
- Literatura 269
- Rejstřík věcný a jmenný 277